

Bollebygds kommun
oversiktsplan@bollebygd.se

Förslag till översiktsplan (ÖP) för Bollebygds kommun

Inledning

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede.

Enligt 3 kap. 16 § PBL ska det av yttrandet framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen då den antagits. Där Länstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen.

I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Skogsstyrelsen, Statens Geotekniska Institut (SGI) och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Samlad bedömning

Länstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen är tydlig i sitt upplägg och ger en god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur.

Länstyrelsen bedömer att berörda riksintressen tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen medverkar till att MKN luft följs. När det gäller MKN vatten kan Länsstyrelsen inte utesluta att MKN för vatten påverkas negativt.

Länsstyrelsen bedömer att den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen kan vara lämplig.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

När det gäller människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion finns många och komplexa planeringsförutsättningar att hantera i efterföljande planering. Utifrån underlaget i översiktsplanen kan Länsstyrelsen därför inte utesluta att det som föreslås kommer att medföra sådan negativ påverkan avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning och erosion att det i ett senare planeringsstadium kan ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen

Kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Under förutsättning att Trafikverkets förslag till val av korridoralternativ för ny järnväg Göteborg–Borås inte behöver revideras, så kommer riksintresset för kommunikationer justeras och vara i enlighet med översiktsplanens förslag till sträckning. Justeringen av riksintresset planeras att genomföras under tidig höst 2021. Innan dess är fortfarande samtliga presenterade korridoralternativ utpekade riksintressen.

Miljö kvalitetsnormer

Vatten

Översiktsplanen innehåller beskrivningar av MKN vatten och en redovisning av sjöar, vattendrag och grundvatten som är statusklassade i Bollebygdskommun. Generella problem som gör att sjöar och vattendrag inte uppfyller kvalitetskraven lyfts fram, men översiktsplanen kan bli tydligare med vilka åtgärder som behöver prioriteras i samband med den fysiska planeringen för att uppnå god vattenstatus.

Kommunen har uppgett att översiktsplanen medverkar till att MKN för vatten följs förutsatt att vattenskyddsområden beaktas och ställningstaganden för dagvatten tas fram och efterlevs. Eftersom föreslagen mark- och vattenanvändning i vissa fall berör vattenskyddsområden och samtidigt saknar ställningstaganden om hantering av dagvatten kan Länsstyrelsen utifrån översiktsplanens detaljeringsgrad inte utesluta att vattenförekomster i kommunen kan komma att påverkas negativt. Kommunen behöver i den fortsatta

planeringen ta fram områdesvisa strategier och rekommendationer för hur påverkan på vattenkvaliteten ska hanteras i efterföljande planer och beslut. Länsstyrelsen har tidigare lyft fram Nolån och Sörån som två viktiga vattendrag att ta fram strategier för.

Luft

Utifrån de mätresultat¹ som finns samt förutsättningar för Bollebygds kommun instämmer Länsstyrelsen i bedömningen att översiktsplanen medverkar till att MKN luft följs.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Kommunen har pekat ut två områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge.² Ett område för turism och friluftsliv och ett område för bostäder. Länsstyrelsen bedömer att den landsbygdsutveckling i strandnära läge som föreslås i översiktsplanen kan vara lämplig förutsatt att översiktsplanens rekommendationer om hänsyn till befintliga värden följs. För området med bostadsändamål, *LIS2 - Skogs- och mosselandskapet i Gesebol med omnejd*, kan översiktsplanen kompletteras med en rekommendation om detaljplanläggning. Likaså kan kravet på fri passage och inventeringar förtydligas något.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som berör andra kommuner samordnas på lämpligt sätt.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Skyfall och översvämning

Kommunen har genom det underlag som tagits fram kunskap om översvämningens risker och risker vid kraftiga skyfall, när det gäller 100-årsflöde och 200-årsflöde, men beräknat högsta flöde saknas. Enligt [Boverkets tillsynsvägledning](#) avseende översvämningens risker är den grundläggande utgångspunkten vid bedömning av översvämningens risk att ny sammanhållen bebyggelse bör lokaliseras till områden som inte hotas av översvämning. Det innebär att den grundläggande utgångspunkten vid bedömning av översvämningens risk för ny sammanhållen bebyggelse är beräknat högsta flöde. Detta kommer att vara Länsstyrelsens utgångspunkt vid bedömning av översväm-

¹ Genom Luftvårdsförbundet Luft i Väst har årsmedelhalter av kvävedioxid mätts på Göteborgsvägen/Ballebovägen i Bollebygds tätort vid fyra olika tillfällen sedan 2002, senast år 2017. Mätningar av övriga luftföroreningar har inte gjorts i kommunen.

² På några ställen i översiktsplanen står det felaktigt att det är tre områden. Det var det i samrådsskedet, men sedan dess har ett område tagits bort ur förslaget. Skrivningarna i översiktsplanen behöver ses över.

ningsrisk i kommande detaljplaner. Avsteg från denna utgångspunkt är möjlig, men då behöver kommunen i detaljplaneringen tydligt redovisa konsekvenserna och åtgärder som gör att lokaliseringen ändå blir lämplig.³

För de utvecklingsområden som sammanfaller med översvämningsområden från vattendrag eller skyfall behöver kommunen beskriva hur kommunen avser att förhålla sig till de översvämningsoch skyfallskarteringar som gjorts. Det behöver göras för respektive utvecklingsområde.⁴ Vidare bör översvämningsskikten vid sjöar beskrivas, speciellt där bostäder planeras inom LIS-område.

För några av utvecklingsområdena framgår att hänsyn behöver tas till dagvattenproblematik. Översiktsplanen bör redogöra för om det finns begränsningar i befintliga dagvattensystem för att ta emot mer dagvatten. Kommunen bör ta fram en strategi för omhändertagande av dagvatten för nya områden och områden där större kompletteringar planeras. I strategin bör en analys tas fram över vilka risker som finns gällande omgivningspåverkan.

Farligt gods

Vissa utvecklingsområden sammanfaller med riskhanteringsområdet för transport av farligt gods. Kommunen slår i översiktsplanen fast att kommunen utgår från de rekommendationer för riskhantering och skyddsavstånd som Borås stad har tagit fram för planering intill transportleder för farligt gods. Länsstyrelsen anser att kommunspecifika riktlinjer är framtagna utifrån förutsättningar i just den specifika kommunen. Om en annan kommuns riktlinjer ska användas måste kommunen noggrant värdera innehållet och bedöma att det gäller även den egna kommunen. Det kan finnas viktiga förutsättningar som påverkar både resultatet och riskvärderingen.⁵

Länsstyrelsen utgår från [länsstyrelsernas riskpolicy](#) vid bedömning av risker vid transportleder för farligt gods. Länsstyrelsen förespråkar också ett bebyggelsefritt avstånd på minst 30 meter från transportled för farligt gods.

Samhällsviktig verksamhet

Kommunen bör ange hur samhällsviktig verksamhet ska hanteras generellt i planeringen. Länsstyrelsen rekommenderar att samhällsviktig verksamhet generellt ges en högre säkerhetsnivå när det gäller exempelvis risker från farligt gods och översvämning.

³ Se vidare Länsstyrelsens handbok [Stigande vatten](#). För enklare bebyggelse (dvs. sådan som inte utgör sammanhållen bebyggelse, samhällsviktig verksamhet eller miljöfarlig verksamhet) är det dock acceptabelt att utgångspunkten är ett 200-årsflöde utan vidare åtgärder.

⁴ För vägledning se [Stigande vatten](#) och [Rekommendationer för hantering av översvämning till följd av skyfall](#)

⁵ Notera också att Länsstyrelsen har invändningar mot Borås översiktliga riskanalys, som påverkar resultatet i riskanalysen. Det gäller t.ex. hur samhällsrisk hanteras och hur risken värderas.

Risk för skador på den byggda miljön

Kommunen ska i översiktsplanen redogöra för sin syn på klimatrelaterade risker för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion. Av översiktsplanen ska det även framgå hur dessa risker kan minska eller upphöra. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för ett långsiktigt och strategiskt kommunalt klimatanpassningsarbete.⁶ Det kan göras genom att översiktligt redovisa de geografiska områden där det finns risk för skador på den byggda miljön. Områdena kan sedan betraktas som potentiella riskområden där fördjupade undersökningar kan behöva göras för att säkert kunna uttala sig om riskerna.⁷ Kommunen behöver också göra en värdering av de identifierade riskerna och tydliggöra prioriterade områden. Möjliga åtgärder för att minska riskerna bör redovisas.

Buller och vibrationer

Kommunen visar bullerkorridorer på kartan vid större vägar och järnvägen inom vilka det antas att trafikbuller måste utredas. Vid större vägar och järnväg kan det också bli aktuellt att utreda vibrationer.

Översiktsplanen redovisar inga bullerzoner kring industrier och verksamheter. Kommunen kan förtydliga att hänsyn till buller från verksamheter måste beaktas i kommande planprocesser.

Miljöfarliga verksamheter

Översiktsplanen redovisar verksamheter och industrier i kommunen, men inte om det finns verksamheter/industrier som kräver skyddsavstånd till bebyggelse, vilket hade blivit en ännu tydligare för efterföljande planering. Likaså om det finns verksamheter som genererar betydande transporter av farligt gods. För en del områden som planeras för bostäder finns det befintliga verksamhetsområden i närheten. Det kan sannolikt fungera ibland, men i vissa fall kan det innebära en risk för de människor som ska vistas eller bo nära industrierna. Likaså kan det innebära begränsningar för industriernas verksamhet.

⁶ PBL 3 kap. 5§.

⁷ Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Länsstyrelsen i Stockholms län har tillsammans tagit fram metodstöder [Klimatrelaterade risker i översiktsplaneringen](#). Där kan kommunen hämta stöd för hur kommunen kan hantera kravet om att i översiktsplanen redovisa kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Beredning

Detta beslut har fattats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze efter föredragning av kulturgeografen Torbjörn Sahl. I den slutliga handläggningen har även länsarkitekten och funktionschefen Andreas Lidholm deltagit. Företrädare för landsbygdsavdelningen, miljöskyddsavdelningen, naturavdelningen, samhällsavdelningen och vattenavdelningen har bidragit till beredningen av detta yttrande.

Lisbeth Schultze

Torbjörn Sahl

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Yttranden för kännedom från:

Skogsstyrelsen, daterat 2021-07-01

SGI, daterat 2021-07-01

Trafikverket, daterat 2021-07-26

Kopia till:

Skogsstyrelsen, SGI och Trafikverket